

563

ROZPORZĄDZENIE WYJĄTKOWE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 1 września 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Skarbu, Komunikacji, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu oraz Poczty i Telegrafów o ochronie zakładów i przedsiębiorstw, których normalna działalność leży w interesie publicznym.

Na podstawie art. 8 ust. (1) pkt 8) ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 108) i art. 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1939 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 366) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Elektrownie, gazownie, wodociągi, rzeźnie, chłodnie, młyny, elewatory, plekarnie, przedsiębiorstwa komunikacyjne i telekomunikacyjne oraz inne zakłady i przedsiębiorstwa, których normalna działalność leży w interesie publicznym, zainstalują na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej i będą utrzymywać w należyтым stanie urządzenia ochronne, jak sygnalizację alarmową, zabezpieczenie wejść itp. Obowiązek ten ciąży na właścicielu zakładu lub przedsiębiorstwa, a w braku na miejscu właściciela — na kierowniku.

(2) Koszt instalacji i utrzymanie w należyтым stanie urządzeń ochronnych obciąża właściciela lub kierownika zakładu albo przedsiębiorstwa.

§ 2. (1) Właściciel lub kierownik zakładu albo przedsiębiorstwa, wymienionego w § 1, obowiązany jest na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej zorganizować i utrzymywać straż dla strażenia i ochrony zakładu lub przedsiębiorstwa.

(2) Liczbę strażników ustala dla każdego zakładu lub przedsiębiorstwa powiatowa władza administracji ogólnej po zasięgnięciu opinii właściciela lub kierownika, biorąc pod uwagę potrzeby i rozmiary zakładu lub przedsiębiorstwa.

§ 3. Strażnikiem może być osoba pełnoletnia bez różnicy płci, która:

- a) jest obywatelem (obywatelką) polskim,
- b) posiada odpowiednio uzdolnienie fizyczne i umysłowe,
- c) nie była karana sędownie za zbrodnię albo występki z chęci zysku lub z innych pobudek,
- d) posiada znajomość zasad służby strażniczej.

§ 4. (1) Powierzenie pełnienia obowiązków strażnika osobom, określonym w § 3 wymaga uprzedniej zgody powiatowej władzy administracji ogólnej. Do wniosku w tej sprawie właściciel lub kierownik załącza dokumenty osobiste kandydata na strażnika.

(2) Na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej właściciel lub kierownik obowiązany jest niezwłocznie zwolnić strażnika ze służby.

§ 5. (1) Właściciel lub kierownik powinien na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej zaopatrzyć strażników na własny koszt w krótką lub o ile możliwości w długą broń palną typu wojskowego i amunicję oraz inne przedmioty, potrzebne do pełnienia służby strażniczej (ciepłą odzież, zegary kontrolne, gwizdki) ponadto właściciel lub kierownik wyda strażnikowi legitymację z fotografią. Legitymacja powinna być poświadczona przez powiatową władzę administracji ogólnej, która zaznaczy na niej, czy strażnik ma prawo noszenia broni palnej w czasie pełnienia służby strażniczej.

Wyposażenie strażników w broń palną typu wojskowego wymaga w każdym przypadku zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych lub upoważnionych przez niego organów wojskowych.

(2) Zezwolenie na nabywanie i posiadanie broni, wymienionej w ust. (1), otrzymuje właściciel lub kierownik od powiatowej władzy administracji ogólnej z urzędu.

(3) W razie pełnienia służby strażniczej na zewnątrz zabudowania zakładu lub przedsiębiorstwa strażnik nosi na lewym ramieniu białą opaskę z napisem „Strażnik”.

§ 6. (1) Powiatowa władza administracji ogólnej kontroluje za pośrednictwem organów Policji Państwowej sposób organizacji i pełnienia służby strażniczej, instruuje strażników i określa w porozumieniu z właścicielem lub kierownikiem zasady ich szkolenia.

(2) Szkolenie strażników odbywa się na koszt właściciela lub kierownika.

§ 7. Broń palną i amunicję wydaje strażnikom właściciel lub kierownik bezpośrednio przed rozpoczęciem służby strażniczej. Po ukończeniu służby broń i amunicja powinny być zwrócone i przechowywane pod zamknięciem. Właściciel lub kierownik ponosi odpowiedzialność za bezpieczne przechowanie broni i amunicji. Wydawanie broni i amunicji osobom, nie pełniącym służby strażniczej jest wzbronione.

§ 8. (1) Do obowiązków strażnika należy:

- a) przeciwdziałanie wszelkim usiłowaniom zmierzającym do uniemocnienia lub

utrudnienia działalności zakładu lub przedsiębiorstwa,

- b) zatrzymywanie sprawców tych usiłowań lub innych osób podejrzanych, znajdujących się w pobliżu zakładu lub przedsiębiorstwa; osoby zatrzymane powinny być niezwłocznie oddane w ręce organów Policji Państwowej;
- c) alarmować w razie niebezpieczeństwa organa Policji Państwowej.

(2) Powiatowa władza administracji ogólnej wyda regulamin, w którym zależnie od warunków lokalnych określony będzie sposób pełnienia służby strażniczej.

§ 9. Strażnicy uprawnieni są do użycia broni w wypadku rzeczywistego napadu lub zamachu, zagrażającego bezpośrednio ich życiu albo powierzonemu strażnikom mieniu, jeżeli odparcie takiego napadu, lub zamachu innymi środkami jest niemożliwe, a zwłoka grozi niebezpieczeństwem.

§ 10. Użycie broni musi poprzedzić przynajmniej jednorazowe ostrzeżenie.

Jeżeli ze względu na okoliczności danego przypadku ostrzeżenie ustne jest niemożliwe, użycie broni może nastąpić po jednorazowym wystrzale ostrzegawczym w powietrze.

Bez ostrzeżenia wolno użyć broni tylko wówczas, gdy wszelka zwłoka grozi bezpośrednim niebezpieczeństwem życiu strażnika lub dalszej działalności zakładu lub przedsiębiorstwa.

§ 11. Powiatowa władza administracji ogólnej uprawniona jest organizować straż na koszt zakładu lub przedsiębiorstwa, w wypadkach,

gdy ich zarządy zaniedbały ustanowienia straży, zorganizowały straż, nie spełniając należycie swych zadań lub dopuściły do przerwania działalności straży.

§ 12. Przepisy rozporządzenia niniejszego nie mają zastosowania do:

- a) kolei użytku publicznego,
- b) poczt i telegrafów i przedsiębiorstw „PAST” i „Spółka Akcyjna Polskie Radio”;
- c) przedsiębiorstw „Polski Monopol Tytoniowy”, „Polski Monopol Sólny” i „Państwowy Monopol Spirytusowy”;
- d) zakładów przemysłowych, będących pod zarządem Ministerstwa Spraw Wojskowych lub pracujących na potrzeby Sił Zbrojnych, a posiadających już zorganizowaną ochronę według przepisów, wydanych przez Ministra Spraw Wojskowych;
- e) wszelkich innych zakładów i przedsiębiorstw, które już posiadają stałą straż bezpieczeństwa, zorganizowaną w porozumieniu z właściwymi władzami państwowymi.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą na obszarze powiatu z dniem obwieszczenia go w miejscowości, będącej siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej, a gdy warunki nie pozwalają na dokonanie obwieszczenia w tej miejscowości — z dniem obwieszczenia go w siedzibie właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Minister Spraw Wewnętrznych:

Stawoj Składkowski

564

ROZPORZĄDZENIE WYJĄTKOWE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 1 września 1939 r.

o przebywaniu i zachowaniu się w miejscach publicznych oraz o używaniu odznak i mundurów.

Na podstawie art. 8 ust. (1) pkt 2) ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 108) i art. 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1939 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 366) zarządzam co następuje:

§ 1. Zakazuje się wszelkiego rodzaju gromadzenia się osób na ulicach, placach i drogach publicznych oraz w miejscach i lokalach publicznych po godzinach policyjnych, ustalonych przez powiatową władzę administracji ogólnej dla poszczególnych miejscowości lub dla kategorii miejscowości.

Postanowienie to nie dotyczy gromadzenia się w lokalach na imprezach rozrywkowych lub

naukowych, o ile odbywają się one na podstawie uprzedniego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 2. Zakazane jest noszenie, wywieszanie lub inne używanie w celach demonstracyjnych na ulicach, placach, drogach publicznych oraz w lokalach publicznych jak również w miejscach dostępnych dla publiczności — wszelkiego rodzaju chorągwi oraz napisów lub transparentów.

Zakaz niniejszy nie dotyczy wywieszania flag państwowych, miejskich i stowarzyszeń wyższej użyteczności publicznej.

§ 3. Zakazuje się używania odznak i mundurów przez członków organizacji, które nie